

مشخصات طرح

دوره هشتم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۴۳

شماره چاپ:

۱۱۴۷

تاریخ چاپ:

۱۳۸۹/۴/۸

نام دفاتر:

مطالعات حقوقی

مطالعات اجتماعی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۰۳۸۳

تاریخ انتشار:

۱۳۸۹/۶/۸

به نام خدا

اظهاری نظر کارشناسی درباره:

«طرح معتبر بودن مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

در خصوص دانشگاه آزاد اسلامی»

مقدمه

پس از آنکه اصلاح اساسنامه دانشگاه آزاد اسلامی در دستور کار شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار گرفت در شهریورماه ۱۳۸۸ به واسطه صدور بیانیه‌ای از سوی دبیرخانه هیئت مؤسس دانشگاه آزاد، اموال در اختیار این دانشگاه موقوفه اعلام شد و اداره امور آن منحصراً تابع قواعد شرعی و ضوابط مصرح در وقفنامه شناخته شد. با توجه به شبهات حقوقی متعدد مطرح در خصوص صحت وقف ادعا شده، شورای عالی انقلاب فرهنگی با این وقف مخالفت کرد و در بهار ۱۳۸۹ اساسنامه جدید این دانشگاه را به تصویب نهایی رساند در خرداد و تیرماه ۱۳۸۹ چند واقعه قابل تأمل در رابطه با این موضوع فضای سیاسی و حقوقی کشور را تحت تأثیر قرار داد که عبارت بودند از:

۱. رأی آوردن قید یک فوریت طرح اجازه وقف اموال در اختیار مؤسسات آموزشی غیردولتی غیرانتفاعی،

۲. تصویب نهایی طرح حمایت از تأسیس و تقویت مؤسسات و مراکز آموزش عالی و غیردولتی (که به موجب آن ضمن به رسمیت شناختن تلویحی وقف اموال دانشگاه آزاد، مقرر شده بود هرگونه اصلاح اساسنامه این مؤسسات نیازمند مشارکت هیئت مؤسس است و هرگونه مصوبه مخالف با این قانون ملغی اعلام گردید).

۳. به موجب دستور موقت صادره یکی از محاکم عمومی دادگستری تهران اجرای اساسنامه جدید دانشگاه آزاد به جهت موقوفه دانستن اموال این دانشگاه متوقف گردید.

این حوادث منجر به شکل‌گیری موجی از اعتراضات اجتماعی بر علیه مجلس و قوه قضائیه شد در همین راستا طرح حاضر با هدف حمایت از اجرای اساسنامه جدید دانشگاه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در دستور کار مجلس قرار گرفت.

تحلیل ماده واحده

در این ماده واحده کلیه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص دانشگاه آزاد (از جمله اساسنامه جدید این دانشگاه) معتبر و لازم‌الاتباع دانسته شده است حال آنکه به موجب فرامین تأسیسی و حمایتی امام راحل و رهبر معظم انقلاب اسلامی که با توجه به مقام ولایت مطلقه امر صادر شده (که در مقدمه توجیهی طرح حاضر نیز تصریح گردیده است) کلیه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی لازم‌الاجرا قلمداد شده است. همچنین به موجب مصوبه خود شورا در سال ۱۳۷۶، تصمیمات و مصوبات شورا لازم‌الاجرا و در حکم قانون دانسته شده است که بنابر تفسیر تبعی شورای نگهبان، این‌گونه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی دارای اعتبار حکم حکومتی دانسته شده و در جایگاهی بالاتر از مصوبات مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است. بنابر مراتب فوق اساساً اعتبار

مصوبات این شورا در مورد دانشگاه آزاد و یا هر موضوع دیگری منبعت از شئون حکومتی ولی فقیه مندرج در اصل پنجاه و هفتم قانون اساسی می‌باشد و تصویب چنین طرحی از منظر حقوقی تحصیل حاصل قلمداد می‌شود، البته به نظر می‌رسد اصولاً تصویب این طرح واجد شأنیت سیاسی بوده و به نوعی درصدد زدودن آثار منفی اجتماعی سیاسی مصوبه قبلی مجلس در خصوص طرح تأسیس و حمایت از مؤسسات آموزشی غیردولتی غیرانتفاعی است.

برآیند

با ملاحظه استدالات پیش گفته به نظر می‌رسد از منظر حقوقی ضرورت چندانی در تصویب این طرح وجود نداشته باشد و به منظور کاهش تبعات منفی سیاسی اجتماعی مصوبات قبلی مجلس در خصوص مسئله دانشگاه آزاد با توجه به رد طرح مناقشه برانگیز حمایت از تأسیس و تقویت مؤسسات و مراکز آموزش عالی غیردولتی، در شورای نگهبان، خارج ساختن طرح مورد بحث از دستور کار مجلس پیشنهاد می‌شود. زیرا اولاً ارائه طرح مذکور از یکسو موجب تنزل جایگاه قانون و قانونگذاری و ازسوی دیگر شاهدهی بر بی‌اعتباری ضمنی مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی در سایر مواردی است که قانون پشتیبان ندارد؛ ثانیاً از آنجا که شورای نگهبان قانون اساسی مصوبه مورخ ۱۳۸۹/۳/۳۰ مجلس شورای اسلامی را با استناد به مواد (۵۷) و (۱۱۰) قانون اساسی مردود اعلام کرده است و این مصوبه برای اصلاح و تأمین نظر شورای نگهبان باید در دستور کار مجلس قرار گیرد، اما که با توجه به اظهارنظر مقام معظم رهبری در خصوص مسکوت ماندن اساسنامه جدید و وقف دانشگاه آزاد است که باید مورد توجه قرار گیرد مناسب است این طرح فعلاً از دستور کار خارج شود و مسکوت بماند تا تکلیف دستور رهبری در این باره روشن گردد.